

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

4/2016

OBSAH***Stanovisko vo veciach trestných*****35. Zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovení Trestného zákona, pokiaľ sa týka trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 a § 173**

I. Rastliny rodu Cannabis (konopa), okrem semien a odrôd konopy siatej uvedených v osobitnom predpise, sú omamnou látkou zaradenou v I. skupine prílohy č. 1. zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov, ak obsahujú psychotropnú látku THC ako účinnú látku, a to v koncentrácii, ktorá je spôsobilá vyvolať návyk a psychickú a fyzickú závislosť ľudí charakterizovanú v § 2 ods. 1 naposledy označeného zákona.

II. Ak je splnený predpoklad uvedený v bode I., sú rastliny rodu Cannabis (konopa) omamnou látkou v zmysle § 171 ods. 1 alebo § 172 ods. 1 Trestného zákona bez ohľadu na okolnosť, že ide o rastliny doposiaľ nespracované na účel aplikácie sušením (prípadne lúhovaním), nakoľko suchý extrakt, tinktúra (etanolový výluh) a živica z takých rastlín sú rovnako omamnými látkami, zaradenými (každá osobitne) v tej istej prílohe zákona. Doposiaľ pestované rastliny teda nie sú predmetom určeným na nedovolenú výrobu omamnej látky alebo psychotropnej látky v zmysle § 173 ods. 1 Trestného zákona.

III. Pestovanie rastlín rodu Cannabis (konopa) je potrebné kvalifikovať ako neoprávnené zadováženie omamnej látky v zmysle § 172 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona, pričom trestný čin je dokonaný dopestovaním rastlín do štádia vegetačného vývoja, v ktorom obsahujú dostatočné množstvo účinnej látky na vyvolanie účinku uvedeného v bode I. Tento záver platí bez ohľadu na okolnosť, že nejde o zadováženie omamnej látky od inej osoby, ale z biologickej podstaty rastliny, pričom pri pestovaní zároveň dochádza ku zväčšovaniu rastlinnej hmoty, a teda aj omamnej látky (vrátane účinnej látky – THC).

IV. Omamnú látku rastliny rodu Cannabis (konopa) možno neoprávnenne prechovávať (§ 172 ods. 1 písm. d/ Trestného zákona) aj súbežne s pestovaním takých rastlín, ak je produkčná plocha súčasťou priestoru fakticky ovládaného páchatelom alebo inou osobou, ktorá páchatelovi využitie priestoru umožní alebo páchatel'a na pestovanie rastlín použije. Zákonné znaky podľa § 172 ods. 1 písm. c/ a písm. d/ Trestného zákona sa v takom prípade použijú popri sebe.....2

35.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „NS SR“) z 5. apríla 2016, sp. zn. Tpj 88/2015, na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovení Trestného zákona (ďalej tiež len „Tr. zák.“), pokiaľ sa týka trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 a § 173.

I. Rastliny rodu Cannabis (konopa), okrem semien a odrôd konopy siatej uvedených v osobitnom predpise, sú omamnou látkou zaradenou v I. skupine prílohy č. 1. zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov, ak obsahujú psychotropnú látku THC ako účinnú látku, a to v koncentrácii, ktorá je spôsobilá vyvolať návyk a psychickú a fyzickú závislosť ľudí charakterizovanú v § 2 ods. 1 naposledy označeného zákona.

II. Ak je splnený predpoklad uvedený v bode I., sú rastliny rodu Cannabis (konopa) omamnou látkou v zmysle § 171 ods. 1 alebo § 172 ods. 1 Trestného zákona bez ohľadu na okolnosť, že ide o rastliny doposiaľ nespracované na účel aplikácie sušením (prípadne lúhovaním), nakoľko suchý extrakt, tinktúra (etanolový výluh) a živica z takých rastlín sú rovnako omamnými látkami, zaradenými (každá osobitne) v tej istej prílohe zákona. Doposiaľ pestované rastliny teda nie sú predmetom určeným na nedovolenú výrobu omamnej látky alebo psychotropnej látky v zmysle § 173 ods. 1 Trestného zákona.

III. Pestovanie rastlín rodu Cannabis (konopa) je potrebné kvalifikovať ako neoprávnené zadováženie omamnej látky v zmysle § 172 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona, pričom trestný čin je dokonaný dopestovaním rastlín do štádia vegetačného vývoja, v ktorom obsahujú dostatočné množstvo účinnej látky na vyvolanie účinku uvedeného v bode I. Tento záver platí bez ohľadu na okolnosť, že nejde o zadováženie omamnej látky od inej osoby, ale z biologickej podstaty rastliny, pričom pri pestovaní zároveň dochádza ku zväčšovaniu rastlinnej hmoty, a teda aj omamnej látky (vrátane účinnej látky – THC).

IV. Omamnú látku rastliny rodu Cannabis (konopa) možno neoprávnene prechovávať (§ 172 ods. 1 písm. d/ Trestného zákona) aj súbežne s pestovaním takých rastlín, ak je produkčná plocha súčasťou priestoru fakticky ovládaného páchatelom alebo inou osobou, ktorá páchatelovi využitie priestoru umožní alebo páchatel'a na pestovanie rastlín použije. Záonné znaky podľa § 172 ods. 1 písm. c/ a písm. d/ Trestného zákona sa v takom prípade použijú popri sebe.

Predseda trestnoprávneho kolégia NS SR na podnet Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 26. novembra 2015, číslo IV/1 Spr. 423/15/1000 - 4, s poukazom na § 21 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zistil nejednotnosť výkladu Trestného zákona vo vzťahu k trestnému činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 a § 173 v právoplatných rozhodnutiach senátov trestnoprávneho kolégia NS SR vo veciach vedených pod sp. zn. 2Tdo 74/2013 a 3Tdo 43/2012.

A.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. januára 2014, sp. zn. 2Tdo 74/2013, v trestnej veci obvineného R.M. a spol. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. rozhodol o dovolaní obvineného R.M. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. septembra 2011, sp. zn. 1To 50/2011, tak, že toto podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku (ďalej tiež len „Tr. por.“) odmietol.

V odôvodnení uznesenia, pokiaľ sa týka predmetnej právnej problematiky, najmä uviedol, že Okresný súd Nitra rozsudkom zo 4. júla 2011, sp. zn. 2T 94/2010, uznal obvinených R.M., P.M., N.H.D. a T.D.C. za vinných zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

obvinení R.M., P.M., N.H.D. a T.D.C. spoločne s ďalšími doposiaľ neustálenými osobami ako členovia organizovanej skupiny páchatel'ov pôsobiacej na území Nitrianskeho kraja v období najmenej od mesiaca apríl 2010 až do 08. júna 2010 spoločným, vzájomne koordinovaným konaním, spočívajúcim v presne dohodnutom spôsobe del'by úloh a za účelom získania finančného profitu vyrábali, zadovážovali si a prechovávali rastliny rodu Cannabis (konopa), ktoré pestovali s úmyslom ich ďalšieho spracovania a distribúcie, kde konanie tejto skupiny páchatel'ov koordinoval a riadil obvinený R.M., a to tak, že na základe žiadosti doposiaľ neustálenej osoby vietnamskej národnosti vystupujúcej pod menom „K.“ našiel, zabezpečil a prenajal na meno inej osoby objekt bývalého mlynu „L.“ na N. ulici č. X. v obci R., do ktorého objektu spoločne s obvineným P.M. postupne priviezol rôzne vykurovacie, osvetľovacie a odsávacie systémy za účelom zvýšenia kvality pestovaných rastlín a napokon aj samotné sadenice konope a následne prostredníctvom ďalších nestotožnených osôb prišli do uvedeného objektu obvinení N.H.D. a T.D.H., ktorí vykonali montáž a zabezpečovali prevádzku jednotlivých technológií ako aj samotné pestovanie rastlín konope s tým, že obvinený P.M. zabezpečoval stráženie objektu a vykonávanie pomocných prác a obvinený R.M. zabezpečoval všetkým trom obvineným stravu a spoločne s ďalšou nestotožnenou osobou realizoval platby nájomného za prenajatý priestor a súčasne udeľoval pokyny k pestovaniu konope, a to až do 08. júna 2010, kedy pri domovej prehliadke vykonanej v uvedenom dome ako aj v priestoroch bývalého mlynu „L.“ bolo príslušníkmi Policajného zboru v jednotlivých miestnostiach týchto objektov nájdených a zaistených spolu celkovo 598 kusov zelených rastlín konope s upotrebitelnou hmotnosťou 1337,27 g s

priemernou koncentráciou účinnej látky tetrahydrokanabinolu (THC) od 4,0 % až do 5,5% hmotnostných a súčasne 2,212 kg sadeníc rastlín konope s priemernou koncentráciou účinnej látky tetrahydrokanabinolu (THC) 3,9% hmotnostných, z ktorého celkového množstva by sa dalo vyrobiť spolu najmenej 3,073 obvyklých jednorazových dávok drogy v hodnote minimálne 10 140,90 eur, pričom konopa je v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších právnych predpisov zaradená do I. skupiny omamných látok a THC (ako účinná látka konope) je v zmysle uvedeného zákona zaradený do I. skupiny psychotropných látok.

Obvineným boli za to uložené tresty a ochranný dohľad tak, ako to vyplýva z rozhodnutia súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 20. septembra 2011, sp. zn. 1To 50/2011.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie obvinený R.M. podaním obhajcu, doručeným okresnému súdu 31. júla 2013.

Ako právny dôvod dovolania uplatnil dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Dovolací súd zistil, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto dovolanie na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

V súvislosti s námietkou nesprávnej právnej kvalifikácie z pohľadu ustanovení § 172 Tr. zák. a § 173 Tr. zák. dovolací súd uviedol:

Okolnosť, že zaistené rastliny konope neboli doposiaľ upravené do podoby sušiny, použiteľnej na aplikáciu drogy fajčením, nespochybňuje charakter dotknutého materiálu ako omamnej látky a psychotropnej plátky v zmysle § 2 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov (ďalej tiež len „zákon č. 139/1998 Z.z.“). Výrok rozsudku špecifikuje počet a hmotnosť rastlín a ich sadeníc, priemernú koncentráciu účinnej látky THC v nich, ako aj spôsobilosť na výrobu drogy vo vyčíslenom množstve obvykle jednorazových dávok. Rastliny rodu Cannabis (konopa) sú v naposledy označenom zákone výslovne uvedené v zozname omamných látok v I. skupine a látka THC, chemicky tetrahydrokanabinol, je v ňom výslovne uvedená v zozname psychotropných látok I. skupiny.

Bolo by preto kvalifikačne nesprávne neposúdiť zistený skutok podľa § 172 Tr. zák. a posúdiť ho podľa § 173 Tr. zák., ako to navrhuje dovolateľ, ale aj použiť ustanovenie § 173 Tr. zák. na kvalifikáciu činu paralelne. Zadováženie predmetov určených na nedovolenú výrobu drogy je v tomto kontexte konzumované a kvalifikačne pokryté použitím ustanovenia § 172 Tr. zák., ktoré poskytuje dotknutému spoločenskému záujmu primárnu ochranu - to sa v prejednávanej veci týka vykurovacích, osvetľovacích a odsávacích systémov, uvedených vo výroku rozsudku. Preto nejde o jednočinný súbeh trestných činov (k tomu pozri aj rozhodnutie č. 4 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, čiastka 1/2013).

Pokiaľ ide o námietku nesprávnej právnej kvalifikácie z pohľadu ustanovenia § 125 Tr. zák. a § 126 Tr. zák., dovolací súd uviedol, že čo sa týka väčšieho rozsahu činu (§ 172 ods. 2 písm. e/ Tr. zák.), odvodeného od hodnoty drogy, táto hodnota je vo výroku rozsudku súdu prvého stupňa konštatovaná (10 140,90 eur). To kvalifikačne zodpovedá ustanoveniu § 125 ods. 1 Tr. zák.

Úvahy, ktorými súd na podklade znaleckého dokazovania k takému zisteniu dospel, nie sú v dovolacom konaní preskúmateľné, nakoľko podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolací súd nemôže zistený skutok skúmať a meniť.

B.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 13. februára 2013, sp. zn. 3Tdo 43/2012, v trestnej veci obvineného N.H.T. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 173 ods. 1 ods. 4. Tr. zák., vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 5T 25/2010, o dovolaní, ktoré v neprospech obvineného podal generálny prokurátor Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 29. septembra 2011, sp. zn. 6To 35/2011, rozhodol tak, že podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky odmietol.

V odôvodnení uznesenia, v častiach relevantných vo vzťahu k predmetnému právnemu problému, okrem iného uviedol:

Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 29. apríla 2011, sp. zn. 5T 25/2010, bol obvinený N.H.T. uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 173 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

od presne nezistenej doby do 6. novembra 2009 v obci N., okr. Š. v miestnostiach rodinného domu č. X. neoprávnene pestoval najmenej 386 kusov rastlín zelenej farby rodu Cannabis s priemernou výškou do 100 cm o celkovej hmotnosti 151 kg v štádiu rozvinutého vegetačného vývoja, na pestovanie ktorých mal vytvorený špeciálny vykurovací osvetľovací a odsávací systém, pričom znaleckým skúmaním bolo zistené, že predmetné rastliny rodu Cannabis obsahujú 10,2 % hmotnostných THC, ktoré zodpovedá 77 820 – 228 850 obvykle jednorazovým dávkam omamnej látky, ktorých celková hodnota predstavuje na čiernom trhu sumu 256 806 eur až 1 144 250 eur, pričom rastliny rodu Cannabis sú v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradené do I. skupiny omamných látok.

Za to bol obvinenému N.H.T. uložený trest, ako to vyplýva z rozsudku súdu prvého stupňa.

Uznesením Krajského súdu v Trnave z 29. septembra 2011, sp. zn. 6To 35/2011, bolo odvolanie krajského prokurátora podľa § 319 Tr. por. zamietnuté.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky dovolanie v neprospech obvineného N.H.T. Dovolanie odôvodnil poukazom na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ ako aj písm. h/ Tr. por. Konkrétne, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je podľa jeho názoru založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku (dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.) a odvolací súd uložil obvinenému trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby (dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.).

Obom súdom vytyka, že sa pri svojom rozhodovaní dostatočne nezaoberali otázkou, či rastliny rodu Cannabis v stave, v akom boli zaistené, nie sú už samé osebe omamnou látkou v zmysle § 130 ods. 5 Tr. zák. Nesprávne ich posúdili len ako predmet určený k výrobe omamných a psychotropných látok v zmysle § 173 Tr. zák. Generálny prokurátor zastáva názor, že jednoduché vypestovanie takýchto rastlín, ktoré slúžia k nedovolenej výrobe jedu, omamnej alebo psychotropnej látky, je zadovážením predmetu k nedovolenej výrobe jedu alebo takejto látky v zmysle § 173 ods. 1 Tr. zák. len vtedy, pokiaľ už samotná vypestovaná rastlina nie je takou látkou. V prípade, že by už samotná rastlina bola omamnou resp. psychotropnou látkou, jej vypestovanie je potrebné považovať za zadováženie v zmysle § 172 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. Poukázal na skutočnosť, že zaistené zelené rastliny rodu Cannabis (konopa) sú v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 139/1998 Z.z. zaradené do I. skupiny omamných látok. Konopa má mierne účinky sedatívne, analgetické a halucinogénne, ktorých nositeľom je látka tetrahydrokanabinol (THC). V zaistenom rastlinnom materiáli analýzou sa potvrdilo 10,2 % hmotnostných THC. Konanie obvineného tak naplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 172 ods. 1, ods. 4 Tr. zák.

Za trestný čin podľa § 172 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. zákon ustanovuje trest odňatia slobody od 20 do 25 rokov.

Trest odňatia slobody uložený obvinenému N.H.T. vo výmere šesť rokov je podľa názoru generálneho prokurátora uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Na základe uvedených skutočností generálny prokurátor Slovenskej republiky navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že právoplatným uznesením Krajského súdu v Trnave z 29. septembra 2011, sp. zn. 6To 35/2011, bol porušený zákon v ustanoveniach § 173 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. a § 319 Tr. por. v prospech obvineného N.H.T. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. aby napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal tomuto krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z písomného vyjadrenia obvineného N.H.T. k predmetnému dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky, podaného prostredníctvom obhajcu Mgr. K.V., advokáta v T., vyplýva, že s námietkami dovolateľa nesúhlasí. Podľa názoru obvineného rozhodujúcou skutočnosťou pre právne posúdenie predmetného

skutku je odpoveď na otázku, či rastliny rodu Cannabis stojace na koreni v čase pred ich zberom a ďalším spracovaním sú už omamnými alebo psychotropnými látkami v zmysle ustanovenia § 172 Tr. zák. alebo sú predmetom určeným na nedovolenú výrobu takejto látky v zmysle ustanovenia § 173 Tr. zák. Rovnako dôležitou je odpoveď na otázku, či samotné pestovanie rastlín Cannabis napĺňa zákonný znak „zadováženia“ ako jednej z foriem spáchania niektorého z uvedených trestných činov.

Pri akceptácii názoru generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že rastliny rodu Cannabis stojace na korenie sú už omamnou resp. psychotropnou látkou, stačilo by požívať túto rastlinu priamo na mieste s halucinogénnymi účinkami i bez ďalšieho spracovania oberaním šišíek, lístkov, sušením, prípadne extrahovaním v inej látke.

Okresný súd, tak ako aj odvolací súd, správne kvalifikovali konanie obvineného ako trestný čin v zmysle § 173 ods. 4 Tr. zák.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) na základe podaného dovolania zistil, že je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. a/ Tr. por.), za splnenia ustanovenia § 373 ods. 2 Tr. por., na mieste a v zákonnej lehote, v ktorej môže generálny prokurátor podať dovolanie v neprospech obvineného (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.).

Súčasne ale zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por., lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/, písm. h/ Tr. por., ako sa mylne domnieval generálny prokurátor Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že tak, ako na to správne poukazuje generálny prokurátor Slovenskej republiky, uvedené rastliny sú v zmysle osobitného zákona zaradené do I. skupiny omamných látok. Táto skutočnosť ale sama osebe nemôže odôvodňovať kvalifikáciu predmetného skutku ako obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 Tr. zák. len preto, že samotná rastlina na koreni obsahuje túto látku, ako to tvrdí generálny prokurátor Slovenskej republiky v dovolaní. Uvedené tvrdenie by bolo akceptovateľné v prípade konzumácie samotnej rastúcej rastliny ako drogy. Získanie požívateľnej (užívateľnej) drogy z tejto rastliny ale predpokladá ďalšie technologické spracovanie zrezaním z koreňa, sušením, resp. vylúhovaním. Pritom pre získanie účinnej drogy musí sušina obsahovať viac ako 0,3 percenta tetrahydrokanabinolu – THC.

Za týchto okolností správne oba súdy ustálili, že „rastliny zelenej farby rodu Cannabis s priemernou výškou do 100 cm v štádiu rozvinutého vegetačného vývoja“ sú predmetom určeným na nedovolenú výrobu omamnej látky a psychotropnej látky v zmysle ustanovenia § 173 Tr. zák.

V konečnom dôsledku aj rozsah tejto trestnej činnosti nie je z hľadiska právneho hodnotenia určovaný počtom rastlín alebo ich váhou, ale počtom dávok, ktorý by sa dal z týchto rastlín „vyrobiť“ a následným výpočtom vyčísleným v peňažnej sume podľa aktuálnej ceny „na čiernom trhu“. Už samotné rozpätie množstva dávok, ustálené znaleckým posudkom (77 820 – 228 850 dávok), napriek známemu počtu a váhovému množstvu rastlín i obsahu THC v nich preukazuje, že bez finálnej „dávky“ získanej procesom ďalšieho spracovania tejto rastliny sa rozsah trestnej činnosti pohybuje len v rovine odhadu. Aj táto skutočnosť svedčí záveru, že v posudzovanom prípade mala rastlina charakter „predmetu určeného na nedovolenú výrobu omamnej látky a psychotropnej látky“ a nie samotnej takejto látky.

Vzhľadom k tomu, že najvyšší súd nezistil existenciu dovolacieho dôvodu, vzťahujúceho sa k právnej kvalifikácii predmetného skutku, logicky sa už nezaoberal ďalším dovolacím dôvodom, pokiaľ sa týka výroku o treste.

Na odstránenie rozdielneho výkladu a zabezpečenie jednotnej aplikácie ustanovení Trestného zákona, **pokiaľ sa týka právneho posúdenia skutku spočívajúceho v pestovaní rastliny rodu Cannabis (konopa) v štádiu ich vegetačného vývoja ako trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 Tr. zák. alebo trestného činu podľa § 173 Tr. zák.**, predseda trestnoprávneho kolégia NS SR podľa § 21 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, príslušných ustanovení Rozvrhu práce NS SR na rok 2016 a Rokovacieho poriadku NS SR navrhol trestnoprávnemu kolégiu, aby zaujalo stanovisko.

Za účelom riešenia vyššie uvedeného právneho problému predseda trestnoprávneho kolégia podľa čl. 15 ods. 3 Rokovacieho poriadku NS SR požiadal tiež o písomné vyjadrenie k posudzovaným otázkam všetky krajské sudy, Špecializovaný trestný súd, Ústavný súd SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Akadémiu policajného zboru v Bratislave, Slovenskú advokátsku komoru, Právnickú fakultu UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, ÚPJŠ v Košiciach, Paneurópsku vysokú školu v Bratislave, ako aj Katedru trestného práva Trnavskej univerzity.

Z písomných pripomienok Krajských súdov v Nitre, Banskej Bystrici, Trenčíne, Prešove, Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, Ministerstva vnútra SR, Generálnej prokuratúry SR, Právnickej fakulty UK v Bratislave, Katedry práva Paneurópskej VŠ v Bratislave vyplýva, že stavu veci a zákonu zodpovedá právny názor vyslovený v rozhodnutí senátu NS SR vo veci sp. zn. 2Tdo 74/2013, uvedenej pod bodom A tohto stanoviska.

Krajský súd v Bratislave - väčšina členov trestnoprávneho kolégia – za zákonu zodpovedajúce považuje rozhodnutie NS SR uvedené v bode B tohto stanoviska, t.j. uznesenie z 13. februára 2013, sp. zn. 3Tdo 43/2012, resp. nepovažuje za zákonné ani rozhodnutie NS SR z 28. januára 2014, sp. zn. 2Tdo 74/2013, ani uznesenie z 13. februára 2013, sp. zn. 3Tdo 43/2012.

Ministerstvo spravodlivosti SR vo svojom vyjadrení uviedlo, že samotná živá, zelená rastlina rodu Cannabis bez ďalšieho spracovania (zrezania, sušenia resp. vylúhovania) nie je spôsobilá byť aplikovateľnou a účinnou drogou, lebo v danom stave nemôže spôsobiť účinky predpokladané § 2 ods. 2 zákona č. 139/1998 Z.z. Preto možno uzavrieť, že v štádiu rozvinutého vegetačného vývoja je predmetom určeným na výrobu omamnej látky v zmysle § 173 Tr. zák. Avšak v prípade preukázania priameho úmyslu páchatel'a vyrobiť z „predmetu určeného na výrobu omamnej látky“ omamnú látku bolo by možné uvažovať nad právnou kvalifikáciou konania ako trestného činu podľa § 172 Tr. zák. v štádiu prípravy.

(Rovnaký názor vo vzťahu k tejto možnosti vyslovil aj Krajský súd v Bratislave).

Z vyjadrenia Krajského súdu v Košiciach nie je jednoznačné, ktoré z uvedených rozhodnutí senátov NS SR považujú za zodpovedajúce stavu veci a zákonu. Je však zrejmé, že rastliny rodu Cannabis sú omamnou látkou, pestovanie takých rastlín však nie je ich výrobou.

Z vyššie uvedených pripomienok, rozhodnutia senátu NS SR vo veci sp. zn. 2Tdo 74/2013 (A) a rokovania trestnoprávneho kolégia NS SR vyplýva:

Objektom trestných činov nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prokurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 Tr. zák. aj § 173 Tr. zák. je záujem na ochrane ľudského života a zdravia pred škodlivými účinkami omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov.

Trestnoprávna úprava postihu páchatel'ov týchto trestných činov reaguje na Dohovor OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropnými látkami (ďalej tiež len „Dohovor“), ktorý nadobudol platnosť 2. septembra 1991 a bol publikovaný vo forme Oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 462/1991 Zb. V predmetnom dohovore sa zmluvné strany zaviazali prijať nevyhnutné opatrenia, aby boli ako trestné činy stíhané výroba, zhotovenie, extrahovanie, príprava, ponúkanie, rozširovanie, predaj, dodávanie, priekupníctvo, prevoz, tranzitná preprava, dovoz alebo vývoz akejkoľvek omamnej alebo psychotropnej látky, porušujúce ustanovenia Jednotného dohovoru o omamných látkach z 31. marca 1961 (ďalej tiež len „Dohovor z roku 1961“), tohto dohovoru v znení Protokolu z 25. marca 1972 dopĺňajúceho Jednotný dohovor o omamných látkach (ďalej tiež len „Dohovor z roku 1961 s doplnkami“) alebo Dohovoru o psychotropných látkach z 21. februára 1971, ďalej pestovanie ópiového maku, kokaínových kríkov alebo rastliny konopa (Cannabis) na účel výroby omamných látok v rozpore s ustanoveniami Dohovoru z roku 1961 a tohto dohovoru s doplnkami, prechovávanie alebo nákup ktorejkoľvek omamnej alebo psychotropnej látky, zhotovenie, prevoz alebo šírenie zariadení, materiálov alebo látok, ak je známe, že sú určené na použitie s cieľom nedovoleného pestovania, výroby alebo zhotovenia uvedených látok, a tiež držba zariadení alebo materiálov alebo látok uvedených v prílohe Dohovoru, ak je známe, že sa používajú alebo sú určené na nedovolené pestovanie, výrobu alebo zhotovovanie akýchkoľvek omamných alebo psychotropných látok.

V súvislosti s riešením predmetnej právnej problematiky, s prihliadnutím na vyššie uvedené kritéria premietnuté do ustanovení § 172 Tr. zák. a § 173 Tr. zák., je žiaduce pripomenutie obsahu základných (a v danom prípade relevantných) pojmov:

- návyková látka, omamná látka,
- látka,
- neoprávnená výroba (omamnej látky),
- pestovanie rastliny,
- zadováženie,
- prechovávanie,
- predmet určený na nedovolenú výrobu omamnej látky, psychotropnej látky (jedu a prekurzora).

„**Návykovou látkou**“ sa v zmysle § 130 ods. 5 Tr. zák. na účely tohto zákona rozumie alkohol, omamné látky, psychotropné látky a ostatné látky spôsobilé nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho ovládacie alebo rozpoznávacie schopnosti, alebo sociálne správanie.

„**Omamné látky**“ sú v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 139/1998 Z. z. látky vyvolávajúce návyk a psychickú a fyzickú závislosť ľudí charakterizovanú zmenami správania sa so závažnými zdravotnými a psychosociálnymi následkami.

Pestovaním resp. vypestovaním rastliny konopa, ktorá je sama osebe zaradená do zoznamu omamných látok, a jej následným zrezaním, sušením a pod. nevzniká iná (nová) biologická hmota, ktorá by bola kvalitatívne odlišná od hmoty pôvodnej, vznikne len iná (vonkajšia) forma takej hmoty (ktorá obsahuje tú istú účinnú látku - THC), a to už vo forme vhodnej na konzumáciu. Na označenie určitej látky za „omamnú látku“ (slovo „**látka**“ znamená formu hmoty, majúcu isté fyzikálne alebo chemické zloženie, napr. rádioaktívna látka, omamná látka) nestačí len to, že je zaradená do zoznamu omamných látok v zmysle prílohy č. 1. zákona č. 139/1998 Z.z., ale pojem „omamná látka“ je nutné na účely Trestného zákona definovať v spojitosti s ustanovením § 130 ods. 5 Tr. zák. tak, že musí ísť o látku, ktorá je spôsobilá nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho ovládacie alebo rozpoznávacie schopnosti, alebo sociálne správanie. Kvalifikačne je potom z hľadiska aplikácie §§ 171, 172 a 173 Tr. zák. podstatné ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 139/1998 Z.z., ktoré konkrétne definuje omamné látky, a to ako látky vyvolávajúce návyk a fyzickú i psychickú závislosť ľudí charakterizovanú zmenami správania sa so závažnými zdravotnými a psychosociálnymi následkami.

Za omamnú látku teda treba považovať rastliny rodu Cannabis (konopa) len za predpokladu, že obsahujú psychotropnú látku THC ako účinnú látku v koncentrácii, ktorá je spôsobilá vyvolať návyk a závislosť ľudí charakterizovanú v ustanovení § 2 ods. 1 zákona č. 139/1998 Z.z. Aj vo vzťahu k tejto látke teda treba vychádzať z konkrétnych okolností prípadu. Ide pritom o problematiku, ktorú má riešiť odborník (znalec) KEÚ PZ z hľadiska odborného podkladu pre rozhodovanie (identifikácia materiálu z hľadiska jeho zaradenia do zákonnej prílohovej tabuľky, výskyt a koncentrácia účinnej látky vo vzťahu k možnosti vyvolať zákonom definovaný účinok na

ľudskej psychike), finálny právny (kvalifikačný) záver (že ide o omamnú látku v zmysle trestnoprávnej kvalifikácie) je však vecou orgánu činného v trestnom konaní resp. súdu.

Na to potom nadväzuje (aj) problematika rozlíšenia kvalifikácie podľa § 171 Tr. zák. a podľa § 172 Tr. zák. a v druhom prípade problematika určenia rozsahu činu, čo však už presahuje predmet otázok tohto stanoviska.

Z odbornej literatúry vyplýva, že z veľkého množstva (viac ako 400) látok obsiahnutých v konope má tetrahydrokanabinol (THC) najvýraznejšie psychoaktívne účinky a je tiež hlavnou príčinou viacerých škodlivých účinkov konopy, pričom už v štádiu rastu je koncentrácia THC najvyššia na vrchole rastliny a smerom ku koreňom klesá.

V súvislosti s riešenou právnou problematikou je významnou skutočnosťou vyplývajúca z prílohy č. 1 zákona č. 139/1998 Z.z. („Zoznam omamných látok a psychotropných látok zaradených do I., II. a III. skupiny“), a sice, že do I. skupiny omamných látok sú samostatne zaradené:

- Extrakt suchý z rastliny rodu Cannabis (konopa), okrem semien a odrôd konopy siatej uvedených v osobitnom predpise (čl. 10 nariadenia Komisie (ES) č. 1120/2009 z 29. októbra 2009);
- Rastliny rodu Cannabis (konopa), okrem semien a odrôd konopy siatej uvedených v osobitnom predpise (pozri vyššie);
- Tinktúra (etanolový výluh) z rastlín rodu Cannabis (konopa), okrem semien a odrôd konopy siatej uvedených v osobitnom predpise (pozri vyššie);
- Živica z rastlín rodu Cannabis (konopa) v rozsahu koncentrovanom vo vyššie uvedenej prílohe č. 1.

Z uvedeného je nesporné, že samotné rastliny rodu Cannabis (konopa) sú zaradené medzi omamné látky a za predpokladu, že obsahujú psychotropnú látku THC ako účinnú látku, a to v koncentrácii, ktorá je spôsobilá vyvolať návyk a psychickú a fyzickú závislosť ľudí (konzumentov) charakterizovanú v § 2 ods. 1 zákona č. 39/1998 Z.z., spĺňajú nielen kritéria uvedené v § 130 ods. 5 Tr. zák., ale aj kvalifikačné kritéria v zmysle § 171 Tr. zák. a § 172 Tr. zák.

Konkrétne percentuálne vyjadrenie potrebnej koncentrácie THC je odborným záverom znalca, nie primárnym výsledkom právnoaplikačnej úvahy, aj keď sa v takých prípadoch zväčša vyprofiluje jednotná, rozhodovacou činnosťou súdov akceptovaná prax.

Pokiaľ ide o spôsob nakladania s omamnou látkou, relevantné z hľadiska § 172 ods. 1 Tr. zák. je:

„**Neoprávnenou výrobou**“ (§ 172 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.) sa (výkladovo) rozumie akákoľvek činnosť alebo proces, v rámci ktorého páchatel' neoprávnené zhotoví omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor. Ide najmä o neoprávnené postupy, ktorými možno v rámci priemyselnej alebo remeselnej výroby alebo iného zhotovenia či vytvorenia (okrem pestovania určitých rastlín) získať uvedené látky, vrátane čistenia

a premeny týchto látok na iné návykové látky (§ 130 ods. 5 Tr. zák.), a to bez ohľadu na chemický alebo technologický postup a bez obmedzenia na určité spôsoby, ktorými sa tieto látky získavajú.

„Neoprávnene vyrobiť“ znamená ukončený proces určitej činnosti, ktorej výsledkom je získanie omamnej látky alebo psychotropnej látky, ktorá je spôsobilá ovplyvniť psychiku užívateľa, resp. znamená ohrozenie jeho života alebo zdravia, vrátane vytvorenia nebezpečného návyku na užívanie takejto látky.

„**Pestovanie**“ výkladovo znamená sadenie a ošetrovanie nejakej rastliny, pričom rastlinou treba rozumieť organizmus obyčajne s listami a kvetmi čerpajúci výživu zo zeme alebo vody.

Už z takejto definície uvedených pojmov, ale aj z predmetu zákona č. 139/1998 Z.z., ktorý v § 1 uvádza, že predmetom úpravy (tohto) zákona je ustanovenie podmienok na pestovanie, spracovanie, výrobu ... a prepravu omamných látok, psychotropných látok a prípravkov... je evidentná vzájomná odlišnosť týchto pojmov.

Odlišnosť obsahu pojmov „výroba“ a „pestovanie“ vyplýva aj z Dohovor z roku 1961 s doplnkami, ktorý upravuje odlišnosť týchto pojmov s poukazom na zvláštnosti rastlín ako produktov prírody, pričom v zmysle čl. 1 ods. 1 písm. i/ daného dohovoru sa pojmom „pestovanie“ označuje pestovanie ópiového maku, kríku koky a rastliny Cannabis (konopa), na čo nadväzuje „produkcia“, špecifikovaná v čl. 1 ods. 1 písm. t/ ako proces spočívajúci v získavaní ópia, listov koky, konopy a konopnej živice z rastlín, ktoré tieto plody obsahujú. V čl. 1 ods. 1 písm. n/ je následne „výroba“ definovaná ako všetky procesy okrem produkcie, ktoré umožňujú získanie omamných látok (zahŕňa tiež čistenie a premenu týchto látok na iné drogy).

Pod pojmom „**zadováži**“, uvedenom v § 172 ods. 1 písm. c/ Tr. zák., sa rozumie neoprávnené nadobudnutie resp. získanie omamnej látky alebo psychotropnej látky (jedu alebo prekurzora) v zásade akýmkoľvek iným spôsobom, než je to výslovne uvedené v predchádzajúcich pojmoch tohto ustanovenia (výrobou, dovozom, kúpou alebo výmenou). Zadovážením sa teda rozumie napr. aj získanie darovaním omamnej látky, konanie, ktoré zakladá znaky iného trestného činu, napr. krádeže (§ 212 Tr. zák.), lúpeže (§ 188 Tr. zák.), ale aj pestovanie rastlín (konope).

„**Prechovávaním**“ v zmysle § 172 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. je akýkoľvek spôsob držby uvedených látok, pričom páchatel nemusí mať takúto látku priamo pri sebe, ale môže ju mať ukrytú (uloženú) na inom mieste, vrátane jej uloženia (ukrytia) u inej osoby resp. v jej priestoroch.

Keďže - ako už bolo uvedené - samotná rastlina rodu Cannabis (konopa) už aj v štádiu jej vegetačného vývoja (pestovania) je omamnou látkou, ak spĺňa kritéria uvedené v § 2 ods. 1 zákona č. 139/1998 Z.z., pestovanie takejto látky treba považovať za zadováženie v zmysle § 172 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. a jej držanie za prechovávanie v zmysle § 172 ods. 1 písm. d/ Tr. zák.

Za „**predmet určený na nedovolenú výrobu omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekurzora**“ v zmysle § 173 ods. 1 Tr. zák. treba považovať zariadenia, prístroje - napr. vykurovacie, osvetľovacie a odsávacie systémy a pod., ale aj suroviny, ktoré sú podľa povahy spôsobilé a súčasne určené na takúto výrobu, ak nie sú samé osebe takou látkou. Ak takou látkou sú, nemôžu byť zároveň predmetom určeným na „svoju“ nedovolenú výrobu (lebo z rastliny konope nemožno vyrobiť rastlinu konope). Z uvedeného vyplýva záver, že rastliny rodu Cannabis (konopa) v štádiu ich vegetačného vývoja (pestovania) nie sú predmetom určeným na nedovolenú výrobu omamnej látky alebo psychotropnej látky v zmysle § 173 ods. 1 Tr. zák.